

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Olvasóinkhoz!

A „Makói Független Ujság” főelárúsítója.

Makó, okt. 2.

Tisztelettel tudatjuk lapunk olvasó közönségével, hogy a tegnapi naptól kezdve a *Makói Független Ujság* főelárúsítójaul

Szücs Imrét,

olvasóközönségünk régi, jó ismerősét alkalmaztuk.

Polgártársaink, különösen függetlenségi polgárságunk köréből ugyanis eddig számtalan panasz érkezett hozzánk napról-napra a miatt, hogy lapunk eddigi elárúsítói — akik egyúttal a helybeli mungó ujságot is árulják — egyesenesen megtagadják polgártársainktól a *Makói Független Ujság*-ot és polgártársainknak ismételt tiltakozásai dacára is a *Makói Független Ujság* helyett állandóan a *mungó ujság*ot hagyják portájukon. Van városrész, ahol lapunkat eddig még nem is mutatták. Különösen függetlenségi polgárságunk ez által abba a veszedelmes helyzetbe került, hogy a mungó ujság elárúsítóinak az akaratából — kik a mungó ujságot elsősorban ajánrozzák — kénytelen volt az *a mungó ujság*ot olvasni, amely napról-napra éppen a függetlenségi pártnak, ebben tehát a *makói függetlenségi olvasóközönségnek a gyalázásával volt és van mindig tele.* Függetlenségi polgártársainkkal csókolgatni akarták tehát azt az ostort, amellyel napról-napra megcsapkodták a polgárságot a makói fizetett mungók.

Ennek a furcsa és mindenképen fonák helyzetnek akartunk véget vetni azzal, hogy lapunk főelárúsítójaul azt az embert alkalmaztuk, aki a *Makói Független Ujság*-on kívül más ujságot nem fog árulni s a kinek páratlan ügyessége, fáradhatatlan szorgalma és lelkiismeretessége úgy mielőttünk, mint olvasóközönségünk előtt teljes biztosíték arra, hogy mostantól fogva Makóváros függetlenségi polgársága napról-napra pontosan kapja és olvashatja e polgárság őszinte, igaz barátját, a nép jogos törekvéseinek s minden igazának fáradhatatlan, hűséges harcosát, a *Makói Független Ujság*ot.

Mert csakis az tekinthető igazi függetlenségi és 48-as polgárnak, aki függetlenségi és 48-as ujságot olvas.

A mungó-ujság a mellett, hogy a nép jogait kicsufolja, törekvéseit élesen ellenzi s a nép terhei súlyosbítóinak a szekerét tolja, megméltelyezi a függetlenségi embernek a lelkét.

Aki tehát igazi függetlenségi polgár, az csak a Makói Független Ujságot olvassa!

Felkérjük tehát ezúttal olvasóinkat, hogy a kinek a *Makói Független Ujság* elárúsítása körül valami panasza, vagy kifogása van s aki nem kapja pontosan a *Makói Független Ujság*ot, forduljon főelárúsítóinkhoz *Szücs Imréhez*, aki haladéktalanul intézkedik.

Megjegyezzük még azt is, hogy *Szücs Imrét* lapunk részére való hirdetések felvételére is feljogosítottuk.

Ajánljuk lapunkat, a *Makói Független Ujság*ot és főelárúsítóinkat, *Szücs Imrét* Makóváros egész közönségének, elsősorban függetlenségi polgártársaink szives figyelmébe.

Tisztelettel

a *Makói Független Ujság*
kiadóhivatala.

Csanádvármegye a kormány ellen.

Makó, okt. 4.

Ugy szokott lenni, hogy az embereket politikai pártokká elveik azonossága szokta összehozni s ez szokta össze is tartani.

Lehetetlen pártalakulat az, hol a párttagokat nem ugyanazonos elvek kötik össze.

Különösen kardinális kérdésekben kell, hogy egyezzen a párttagok véleménye s meggyőződése. Ahol ez nem így van, bizonyos, hogy ott csak melléktekintetek, mondjuk nevén: mellékérdekek tartják össze az illető pártot. Ez érdekek pedig nagyon is gyenge összekötő kapcsok és kevés érintésre már is széthullanak s a párt, melyet úgy-amúgy összetartottak, azonnal szétmállik különböző elemekre.

Csakis ilyen széthulló kapcsok tartják meg össze ideig-óráig az országos munkapártot is. Mert semmi közös elv, amely mellett együtt tartanának, semmi közös cél, amely felé együtt haladnának, nincsen e pártban. Sokféle elemek s speciálisan szétváló érdekeinek istápolására összeverődött társaság ez a párt, melynek minden közösége csupán abban áll, *hogy tagjai közös hatalom alatt e közös hatalomtól remélik s várják érdekeik kielégítését.*

Ugy kellene lenni, hogy a munkapárt legfőbb elvei a munkapárti kormány programjában jussanak irányító kifejezésre.

Am a helyzet itt is eleitől kezdve furcsa. Alakult egy kormány, mely nem vallott elveket, nem adott programot. Elvek nélkül, program nélkül még is kapott pártot. Ebből is látszik, hogy tisztára csak azért, mert a *hatalom* ennek a kormányának a kezében volt.

Nem elvek pártja, hanem csakis a hatalom pártja lett tehát ez a

párt. Még ma is csak az. Mert nincs olyan országos érdekű kardinális kérdés, akár politikai, akár gazdasági avagy csak kulturális legyen, amelyben máig megismernők a munkapárti kormány vezető programját.

A párt s a kormány egyes tagjainak talán lehet ilyen vagy olyan határozott elve, de magának a pártnak, sem a kormányának még mai napig sincs egy közös programja.

Erre a furcsa programmtalanságra élesen világított rá Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága munkapárti többségének éppen a tegnapi határozata is.

Khuen-Héderváry miniszterelnök folyton hangoztatja — bár mindig csak bizonyos kétértelműséggel — hogy ő és kormánya? hiva az általános, egyenlő, titkos választói jognak. A multkor is büszkén dobta oda, hogy e népjognak van ő olyan hiva, mint akár Justh Gyula.

El kell hát fogadnunk, ha komolyságot vindikál magának a miniszterelnök, hogy a kormány hiva az általános, egyenlő, titkos választói jognak. Ha ő hiva ennek, úgy illenék, hogy a mai idők legsarkalatosabb ezen szociális kérdésében menjen utána s kövesse őt pártjának valamennyi tagja.

Am jól ismerjük a Tiszák álláspontját is. Ha Khuen azt vallja, hogy ő és pártja hiva az általános, egyenlő, titkos választói jognak, Tiszákék meg szinte tulharsogják pártjuk s kormányuk fejét, hogy nekik s pártjuknak (!) meg nemcsak hogy nem kell ez a radikális választói jog, hanem még a mai is készek — visszafejleszteni.

Pártok a pártban s a legélesebben különböző elvek a párt tagjaiban így tudnak megférni a nagy munkapártban a hatalom mellett. E párt ekként csak számbelileg nagy, számbelileg egy, de erejében nagyon is gyenge, nagyon is sokféle s az első hevesebb érintésre szerte fog mállani — elemekre.

Tegnap Csanádvármegye munkapártja is ellene tüntetett Khuenék választójogi programjának. Ha Khuenéknek az általános, egyenlő, titkos választói jog kell, itteni pártja kimondta tegnap, hogy neki nem kell az ilyen radikális népjog.

E megyei munkapárt is pártja a kormánynak, de csakis ott s addig, ahol s a meddig a kormányhatalom találkozik e párt és a párt tagjai önös érdekével. Am az általános, egyenlő, titkos választói jog a munkapárt zömét kitevő viriliseknek, feudálisoknak s klerikálisoknak bizonyos, hogy érdeke ellen lesz. Mert ez osztályoknak mai illetéktelen hatalmát meg fogja semmisíteni. E vitális kérdésben hát már is ellene fordult Csanádvármegye munkapártja — pártja kormányának.

Am állítják, hogy egységes a pártjok. Hát csak hadd mondják, mit magok se hisznek.

Ha majd nemsokára már szerte hullanak, talán majd magok is meglátják, hogy *elvek híján* mi csoda immorális volt az a vézna kapocs, mely őket eddig is összetartotta.

Vessző.

(Zalamegye főispánja. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. Balás Béla miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott igazságügyminiszteriumi miniszteri titkárt Zala vármegye főispánjává kinevezte.

A háboru hirei.

Prevezát mégis bombázni fogják.

Az abruzzói herceg ultimátuma.

— Express tudósítás. —

Makó, okt. 4.

Most már a Ballplatzon medíthatnak azon, hogy mennyit nyom a latban az osztrák-magyar monarchiánk tiltakozó szava. Sok más mindenfélen is medíthatnak, de elsősorban ez érdekelheti őket. Mert most már nyilvánvaló, hogy Olaszország hadműveleteit átteszi európai vizekre s hogy elkerülhetlenül albániai területre kerül sor.

Alig mult huszonnégy órája annak, hogy külügyi hivatalunk megfontolt kommunikében tiltakozott az ellen, hogy az olasz hajóraj albán vizeken kalandozik. Különösen a *prevezai incidens szurt szemet* a Ballplatzon és az ellen tiltakozik ott legerélyesebben. Ki tudja, mennyi fejtorést és vérizzadást vett igénybe az, hogy a kommunikét eléggé nyomatékosan megszövegezzék. Azt akarták, hogy szelid is legyen, erős is legyen, hatása is legyen s hogy borsos és édes legyen egyformán.

Akkor azt lehetett hinni, hogy külügyminisztériumunk tiltakozó szavának meglesz a hatása. Olasz félhivatalos részről akkor jónak látták egyelőre a tagadás álláspontjára helyezkedni cáfolat formájában.

Ma pedig, mint alább közöljük, az a szenzációs hír érkezik, hogy *Prevezát mégis bombázni fogják.* Az abruzzói herceg ultimátumot küldött a prevezai parancsnoknak, hogy adja át a hadihajókat, különben záros határidő alatt *bombázni fogja az erősséget.*

Igy hát a monarchia tiltakozó szava egyszerűen kutba esett. Legkevésbé sem törődnek Rómában azzal, hogy mi a véleménye Aehrenthalnak az albániai támadásról.

(**Adományozás.** *Montág* Ákos pusztaköngyeli nagybirtokos ma 100 koronát adományozott az új izraelita templom építési céljaira, melyért ez uton fejezi ki köszönetét a hitközség elöljáróságára.

(**Sok a válóper.** Nap nap után forgatjuk a közigazgatási iktató könyvet s nap után meglepődve tapasztaljuk, hogy öt-hat hatósági bizonyítványt kérnek különféle válóperekben. Hogy a sok válópernek mi lehet az oka, igazán kifürkészhetetlen, de hogy sok, nagyon sok a válóper és hogy ez igen szomorú jelenség, az bizonyos.

(**Öreg ember — vén ember.** Lugosi tudósítónk jelenti: Jókai híres mondását ugyanez megelejtve minapiban a törvényszék, midőn egy esetben kimondotta a válást. Az eset a következő: Mintegy másfél évvel ezelőtt *Armineszku* Péter marosvölgyi, 80 éves aggasztán szerelemre lobbant a 26 éves szépséges *Vrány* Anna iránt. A szegény leány tekintetbe vette Armineszku vagyonszállását és kimondotta a boldogító ígert. De rövid idő múlva megtudta az asszony, hogy a vagyon csak másodrendű kérdés a házasságban s minthogy becsületét nem akarta vásárra vinni, válóperrel indított férje ellen. A törvényszék helyt adott a keresetnek és azon indoklással, hogy az agg Matuzsalem bácsi nem képes eleget tenni férji kötelemének, a válást kimondotta.

Követelje mindenki az újságarusoktól a „Makói Független Ujság” mindenben a közönség érdekeinek szószólója és támogatója s az igazi függetlenségi- és 48-as eszmék kitartó harcosa.

Fodor Jenő bűnügye.

A temetkezési vállalkozó üzletei.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, okt. 4.

Fodor Jenő temetkezési vállalkozó bűnügyét kedden tárgyalta a szegedi királyi törvényszék büntető tanácsa. A volt vállalkozó üzleti ügyei annak idején sokat foglalkoztatták a rendőrséget.

Fodor mindenbe belekapott. Volt drogériája, vászonüzlete, kereskedt lovakkal s vállalkozásai közben sürün bebehollott a büntető-törvénykönyvbe. Özönével érkeztek ellene a följelentések s a múlt évben alig volt hét, hogy vádlóként ne került volna a bíróság elé. Bűnügyeiben azonban határozott szerezése volt, mert eddig bizonyíték hiányában mindig fölmentették. De ezúttal aligha lesz kegyes hozzá Jusztícia istenasszony.

Most is többrendbeli csalás, sikasztás, okirathamítás miatt került a vádlottak padjára. Legújabb bűnügyében felesége tette ellene először a följelentést, akit Fodor — a vád szerint — ravasz furiangal akart hozományából kiforgatni. Ezt a följelentést több is követte.

A megtévelyedett ember ellen ugyan a legsúlyosabb ügyekben visszavonták a följelentést, valamint megbocsátott neki a felesége is, de azért még vagy öt büne maradt a rováson. Ezekért vonta ezúttal felelősségre a bíróság. Fodor Jenő, akinek éppenséggel nem ártott a fogház levegője, kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek s részben rosszakarat, részben tévedés áldozata. Hosszasan iparkodott cáfolni a vádat. Majd tanukat hall-

gattak ki s azután újabb bizonyítékok beszerzése végett a tárgyalást november 2-ikára napolta el a törvényszék.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtökön: Peterdy Etelka jutalomjátékául *Édes öregem* (Brüderlein fein.) ó-bécsi daljáték. Ezt megelőzi: *Pillangó kisasszony*, énekes színjáték. (Bérletszűnet.)

Pénteken: Diszeladás az aradi vértanúk emlékére. *Ünnepi nyitány*, *Prolog* és *Az elmúlt harangok*, színjáték. (Bérletszűnet.)

Szombaton: Nádasyné Jolán jutalomjátékául *A vén bohém* (Künstlerbluth.) operette.

Vasárnap: Utolsó előadásul. Délután leszállított helyárrakkal *Muzsikusi leány*, vig operett. (Bérletszűnet.) Este rendes helyárrakkal *A vén bohém*, operette. (Bérletszűnet.)

* „A vén bohém”. *Eisler Ödönnek* a jövevű zeneszerzőnek egyik nagyszerű operettjét mutatja be két utolsó előadásul színtársulatunk. Az operettnek eredeti címe „*Künstlerbluth*”. — ezen a címen mutatták be Berlinben és Bécsben is nagyszerűen. „A vén bohém” zeneszámai egytől-egyik hatásosak. Szövege elsőrangú — olyan amilyen kevés operettnek van. A társulat tagjai közül: Peterdy Etelka, Fekete Rozsi, Nádasyné, Földes Dezső, Dobos László, Békési, Ujj Kálmán, Szigeti, Nagy Dezső és Petrik játszik az operett vezető szerepeit. „A vén bohém” szombati bemutatás előadása egyúttal *Nádasyné*nek lesz a jutalomjátéka.

* „Disz-eladás az aradi vértanúk emlékére.” Pénteken este gyász-ünnep lesz a színházban, az aradi vértanúk emlékére rendeznek diszeladást és pedig *Rákosi Viktor* nagyhatású színművét az „*Elmúlt harangokat*” hozzák színe elsőrendű szereposztásban. Az előadást „*Ünnepi nyitány*” és *Abrányinak* ez alkalomra írt ódája „október 6” fogja megelőzni. Ezen ünnepi előadásra már szintén lehet jegyeket előre váltani.

* „Peterdy Etelka jutalomjátéka.” Rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul *Peterdy Etelkának* színtársulatunk kiváló primadonnájának csütörtök esti jutalomjátéka iránt. Már eddig vidékről is igen sok jegyet jegyeztek elő úgy, hogy a bérliők helyei kétszeresen is levannak foglalva, ami nem is csoda, mert Peterdyt az egész közönség egyformán szereti és egyformán óhajtja ünnepegni. A színe kerülő darabok is érdekes és nagyszerű művek, *Pillangó kisasszony* világhírű mű, „*Édes öregem*” pedig *Fall Leonak* a jeles zeneszerzőnek egyik legsikerültebb alkotása. *Peterdy* jutalom estélyére a bérliők helyeit szordán délig tartja fenn a színházi pénztár.

Aki valamit hall, megtud, vagy vele történi. ami a közönséget érdekli közölje azonnal a „Makói Független Ujság”-al. A „Makói Független Ujság”-al mindent megír. semmitse hallgat el.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.

Valódi ó-törköly pálinka literje 1 frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódiságért szavatosságot vállalacéq.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ó maga. (56)

VII.

Füred a cethal fejében.

A tény, hogy képes voltam a madarat röptében lelőni, nem több, nem kevesebb volt előttem, mint valóságos csoda. „Vinnimah” nével ruháztak fel, mert a nyílaim mintegy fényt árasztott.

A krokodilnak hat fogát magamhoz vettem s koszoruba foglalva a fejem körül viseltem.

Nemsokára ez esemény után elhatároztam, hogy egy hegyfok tetjére teszem át lakóhelyemet az öböl tulsó oldalára mintegy husz mérfölddel arrább, a honnan könnyebben észrevehettem a tengeren feltűnő bármely vitorlát. Maguk a feketék is, kik ismerték reményeimet, hogy egykor még visszatérhetek a saját népemhez, belátták, hogy az alkalmasabb hely arra a célra, mint az alacsony fekvő part, ahol az ő törzsiük akkor tanyáztak. Figyelmeztettek azonban rá, hogy hidegnek fogom találni olyan kitett helyen élni. De a remény, hogy hajókat látok elhaladni, döntő volt rám nézve és reggel utra keltem.

A feketék egész nemzete teljes erejében kijött, hogy bucsut vegyen tőlünk. Ez alkalommal az ő szokott sajtáságos modorukban különösen annak adtak kifejezést, hogy mindig örülni fognak és megtisztelve érzik magukat, ha ujra üdvözölhetek maguk közt.

Yamba persze velem jött, valamint a kutyám is s a benszülött barátainak egész serege kísért át bennünket a tengeröblön cataránjain. Egy szép nyílt helyen ütöttem fel a lakhelyemet, de a feketék figyelmeztettek, hogy azt kellemetlenül szélesnek és hidegnek fogom találni, nem is szólva a magányról, mit nagyon is érezni fogok a barátságos benszülöttekkel folytatott hosszas érintkezés után.

En mindamellert megmaradtam elhatározásomnál s megmaradtam a hideg hegyfokon, mely, mint azóta megtudtam, a Lodonderry hegyfok volt, nyugoti Ausztrália legmagasabb északi pontja. Fekete barátaink alkalmilag fel-felkerestek bennünket, arra azonban sehogy sem bírtuk rávenni őket, hogy közelünkbe hozzák a falujukat.

Nap-nap után figyelmesen szemléltem a tengert órahosszat anélkül, hogy vitorlát vettem volna észre s végre némi lehangoltság kezdett erőt venni rajtam s fekete barátaim társasága után sóvárogtam. Yamba fáradhatatlanul azon iparkodott, hogy kellemsé tegye rám nézve az életet s bőven ellasson a legfőbb ennivalókkal, de láttam, hogy ő sem szeret e kitett es kietlen helyen élni.

Igy pár heti kísérlet után elhatároztam, hogy visszatérek öböl-melléki volt lakásomba s később előkészületeket teszek a földrészen keresztül az ausztráliai partok egy pontjára, hol mint hallottam, gyakran haladnak el hajók.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Gabona árak:

Buza: 20.60—22 K.
Kukorica: 19—
Árpa: 17—17.40 „
Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vörshagyma: 13—14 K.
Foghagyma: 16—17
A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Naponta kapható

friss must

özv. Iritz Sámuel cégnél.

I. közönség figyelmébe.

Tisztelettel vanszerencsém felhívni Makó és vidéke b. közönségét modern

festőműhelyemre,

hol készítik e szakmába vágómindenféle templom- és szoba-dísz. a külföld legizlésebb mintájára.

Elvállalok: templom- és szobafestést, aranyozást, mázólast és szoba-kárpitozást, külső homlokzat festést x a legdíszesebb kivitelben. x Makó és vidéke n. é. közönségének becses pártfogását kérve tisztelettel:

Apjok Sándor

festő, Makó, Szent István-tér 12. sz.

Kiadó ház.

Lonovics-sugarúton épült új házam, melyben van három szoba s előszoba a szükséges mellékhelyiségekkel, november 1-től kiadó.

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Tánciskola megnyitás i

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy folyó évi o o o október hó 20-án o o o

őszii táncanfolyamomat

megnyitom, melyre beiratkozni mindenkor lehet, Barcsay-ut 8. o o szám alatti házamnál. o o

Tisztelettel:

Érdeky József

okl. táncanító.

Lapkihordó-fiuk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalékos árengedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan beszabályozva jóállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becséreltem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (2)

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

**Ibolya-cräm, Ibolya-szappan,
Ibolya-puder,** legjobb hatású arc és kéz-
finomító szerek. Egyedül kaphatók:

VÉBER & BÁRÁNY

„Az Isteni gondviseléshez“ címzet gyógyszertárában.

Makó, Szegedi-utca.

Ára: Ibolya-cräm 1 korona.
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fill.

Nagy raktár mindennemű engedélyezett különleges-
ségekben, kötszerek, gumi-cikkek és illatszerekben. (5)

Eddig még nem létezt gramophon újonságok saját összeállításom folytán olcsó árért szerezhethetők be a Korona-áruházba Klein Mórnál, (Főtér).

A Makói Független Ujság nyomdája

a legmodernebb kivitelben s a legjutányosabb árak mellett készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.: üzleti- és irodai nyomtatványokat, eljegyzési kártyákat, lakodalmi és bál meghívókat, röpiveket és falragaszokat, névjegy kártyákat, továbbá egész könyvek és füzetek nyomását. A Makói Független Ujság nyomdájában megjelenő

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

politikai napilap naponta 6000 példányban jelenik meg. Hirdetéseket jutányos árak mellett vesz fel minden reggel 7 órától este 9 óráig.

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Telefon-sz. 124. ☑ nyomdája és kiadóhivatala. ☑ Telefon-sz. 124.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.